

Предложение на Съвета на директорите на Централен депозитар АД

по т. 7 от дневния ред за годишно ОСА за 2026 г.

Във връзка с обнародваните в Държавен вестник, бр. 63 от 01.08.2025 г. и Държавен вестник, бр. 87 от 17.10.2025 г., изменения и допълнения на Закона за арбитража, Съветът на директорите на Централен депозитар АД, предлага на Общото събрание на акционерите на Централен депозитар АД да приеме следното решение за изменение и допълнение на Правилника на Арбитражния съд при Централен депозитар АД:

РЕШЕНИЕ:

§ 1. В чл. 1, ал. 1 се изменя по следния начин:

Думите „чл. 127, ал. 8“ се заменят с думите“ чл. 127а, ал. 9“.

§ 2. Чл. 2, ал. 1 се изменя по следния начин:

„(1) Арбитражният съд разглежда споровете по чл.1, ал. 3 на основание чл. 77, ал. 3 и чл. 78 от Наредба № 8 от 3.09.2020 г. за изискванията към дейността на централните депозитари на ценни книжа, централния регистър на ценни книжа и други лица, осъществяващи дейности, свързани със сетълмента на ценни книжа, а тези по чл. 1, ал. 4 - когато са му възложени с арбитражно споразумение.“

§ 3. В чл. 3, ал. 3 думите „Закона за международния търговския арбитраж (ЗМТА)“ се заменят с думите „Закона за арбитража (ЗА)“.

§ 4. Чл. 4, ал. 2 се изменя по следния начин:

„(2) При приключване на производството, ако друго не е уговорено, страните имат право да получат копия на документите и другите доказателства. В съставеното електронно досие се съхраняват материалите по всяко арбитражно дело, като достъп до електронното досие се осигурява на страните, на арбитражите, избрани или назначени да разгледат и решат делото, на съда, на министъра на правосъдието и на Инспектората към министъра на правосъдието по Закона за съдебната власт.“

§ 5. В чл. 26 се правят следните изменения и допълнения:

1. Ал. 3 се изменя по следния начин:

„(3) Всички посочени по-горе документи могат да бъдат връчени лично на страната, на неин представител, когато тя е юридическо лице, както и на пълномощник срещу разписка, и по реда на ЗА. При призоваване се прилагат изискванията на ЗА. Призовките и другите съобщения, изпратени по електронна поща, се смятат за връчени с постъпването им информационната система.“

2. Ал. 4 се изменя по следния начин:

„(4) Решението се обявява с прилагането му в електронното досие на делото. Решението, подписано от арбитрите, се изпраща на страните. С връчването му на двете страни то влиза в сила и подлежи на принудително изпълнение.“

§ 6. В чл. 27 се правят следните изменения и допълнения:

„(1) Исковата молба и приложените към нея доказателства, съобщението за насрочване на първото арбитражно заседание за разглеждане на арбитражното дело и постановеното арбитражно решение се връчват на ответника на територията на Република България по един от следните начини в посочената последователност:

1. чрез препоръчана пратка от универсалната пощенска услуга или чрез куриерска услуга, извършена от лице, вписано в публичния регистър на операторите, извършващи неуниверсални пощенски услуги;

2. чрез нотариус или частен съдебен изпълнител, ако книгата не са могли да бъдат връчени по начините, посочени в т. 1.

(2) По искане на ищеца връчването по ал. 1, т. 2 може да бъде използвано и при първо изпращане на посочените книга, както и за връчване на други съобщения и документи по делото, като той понася съответните разноски независимо от изхода на делото.

(3) Връчителят удостоверява с подписа си датата и начина на връчването, качеството на лицето, на което е връчено съобщението, както и всички действия във връзка с направен опит за връчване.

(4) Когато страната след старателно издирване не може да бъде открита на адреса си на управление или на постоянния и настоящия си адрес, както и на адреса, посочен в сключения между страните договор, уведомлението се смята за получено, ако опитите за връчване са удостоверени от връчителя.

(5) Уведомлението се смята за предадено и когато получателят е отказал да го получи, както и когато не се е явил да го получи, след като му е била оставена покана за това. Връчителят удостоверява тези обстоятелства писмено.

(6) Когато опитите за връчване на исковата молба или на съобщението за насрочване на първото открито арбитражно заседание са неуспешни, включително чрез прилагане на ал. 4 и 5, по искане на ищеца се прави нов опит за връчване в срок до три месеца от последния

опит или делото се прекратява по негово искане. При прекратяване на делото поради невъзможност да бъде призван ответникът, ищецът има право да предяви иска пред компетентния съд, като се запазва спирането на давността по време на прекратеното арбитражно производство.

(7) Въз основа на изрично писмено искане на страните книжа и съобщения могат да им бъдат изпращани и на посочен от тях електронен адрес. По отношение на ответника тази възможност се прилага, след като е бил уведомен за предявения срещу него иск по реда на ал. 1.“

§ 7. В чл. 31 се правят следните изменения и допълнения:

„Отводът на арбитър може да бъде направен само ако има обстоятелства, които пораждават основателни съмнения относно неговата безпристрастност или независимост, или ако той не притежава необходимата квалификация, уговорена от страните.“

§ 8. В чл. 50 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 думите „ от едноличния арбитър или“ се заличават.
2. Ал. 5 се изменя по следния начин:

„(5) Постановеното арбитражно решение е окончателно и слага край на спора. Арбитражното решение може да бъде отменено от Върховния касационен съд по реда и изискванията на ЗА при наличие на посочените основания.“

2. Ал. 6 се изменя по следния начин:

„(6) По въпросите за принудителното изпълнение на решението се прилагат съответно правилата на ГПК и ЗА.“

§ 9. В чл. 52, ал. 3 се добавя ново изречение второ:

„Решението се обявява с прилагането му в електронното досие на делото, съгласно изискванията на ЗА.“

§ 10. Чл. 53, ал. 1 се изменя по следния начин:

„(1) Препис от решението, подписано от арбитрите се изпраща на страните.“

§ 11. Чл. 56, ал. 3 се изменя по следния начин:

„(3) Арбитражното решение подлежи на принудително изпълнение по реда на ЗА и ГПК.“

§ 12. В чл. 58 се правят следните изменения и допълнения:

„Чл. 58 (1) При Арбитражния съд се води деловодство и архив.“

(2) Деловодството осигурява информация за арбитражните дела от образуването им до предаването им в архив. Деловодството се поддържа и в електронна форма, като за всяко дело се образува електронно досие. Достъп до електронното досие се осигурява на страните, на арбитрите, избрани или назначени да разгледат и решат делото, на съда, на министъра на правосъдието и на Инспектората към министъра на правосъдието по Закона за съдебната власт.

(3) В архива се съхраняват приключените дела 10 години от приключването им. Решенията и мотивите към тях, както и сключените спогодби се съхраняват 50 години.“

МОТИВИ:

Предложенията за промяна в Правилника на Арбитражния съд на Централен депозитар АД се основават на необходимостта от съответствие с измененията и допълненията на Закона за арбитража (Загл. изм. – ДВ, бр. 63 от 2025 г., в сила от 1.08.2025 г.) и Наредба № Н-2 от 18.11.2025 г. за Регистъра на арбитражите, издадена от министъра на правосъдието, обн., ДВ, бр. 102 от 28.11.2025 г., в сила от 3.12.2025 г.

Съгласно чл.1 , ал. 1 от Закона за арбитража (ЗА), арбитраж на територията на Република България може да се осъществява от постоянна арбитражна институция със седалище в Република България, вписана в Регистъра на арбитражите, като чл. 47, ал. 2, т. 1 от ЗА определя, че решение, постановено от арбитраж, който не е вписан в Регистъра на арбитражите е нищожно.

След подаване на заявление по реда на чл. 6в от ЗА, „Централен депозитар“ АД получи указания за изменения и допълнения на Правилника на Арбитражния съд на „Централен депозитар“ АД. Настоящите промени отразяват исканите промени в Правилника в следните насоки:

- Актуализиране на препращанията към действащите разпоредби на нормативната уредба – чл. 127а, ал. 9 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа, Наредба № 8 от 3.09.2020 г. за изискванията към дейността на централните депозитари на ценни книжа, централния регистър на ценни книжа и други лица, осъществяващи дейности, свързани със сетълмента на ценни книжа, Закона за арбитража;
- Предложенията за измененията са свързани с новите изисквания на ЗА относно въвеждане на електронно досие, поддържане на електронно деловодство, електронен архив и предоставяне на електронен достъп до компетентните органи по чл. 46а, ал. 2, изр. 2 от ЗА;
- Въвеждане на хипотезата за отвод на арбитър в случай, че той не притежава необходимата квалификация, уговорена от страните, на основание чл. 14, ал.1 от ЗА;
- Връчване на исковата молба и приложените към нея доказателства по реда на чл. 32 от ЗА;

- Предложението в ЗА относно възможността решаващият състав да се състои и от един арбитър /арг. чл. 11, ал. 1, чл. 12, ал. 2, т. 3 от ЗА/ е неприложимо, поради което чл. 28, ал. 1 остава в сила в настоящата си редакция. Арбитражният съд разрешава спорове, свързани с дейностите, извършвани от ЦД АД, които са строго специфични, обвързани със работата на системата за клиринг и сетълмент, поради което е обосновано да участват повече от един арбитри, които са запознати с работата и дейностите на ЦД АД и, съответно, могат да постигнат мнозинство за постановяване на решение. Промяната в чл. 50, ал. 2 /заличаване на едноличния арбитър/ цели постигане на съответствие с предложението на чл. 28, ал.1, изр. 1 за броя арбитри в решаващия състав.
- Възможността за отмяна на решение на Арбитражния съд от Върховния касационен съд по реда и условията на чл. 47 от ЗА;
- Възможност за принудително изпълнение на арбитражно решение по реда на ЗА и ГПК;
- Архивиране и съхраняване на делата и документите към тях по реда на ЗА.